

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/178/2015
Identifikačné číslo spisu: 6014201065
Dátum vydania rozhodnutia: 24.08.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6014201065.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: Ing. F. W., narodený dňa XX.XX.XXXX, W., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina, Národná 34, Žilina, o preskúmanie rozhodnutia odporcu sp. zn. 3N 568/11-KaZA zo dňa 26.06.2014, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23Sp/51/2014-19 zo dňa 04.03.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23Sp/51/2014-19 zo dňa 04. marca 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 3N 568/11-KaZA zo dňa 26.06.2014, ktorým tento rozhodol, že navrhovateľovi v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že navrhovateľ si dňa 08.04.2011 uplatnil u odporcu poskytnutie právnej pomoci vo veci „náhrada nemajetkovej ujmy“ podľa zákona č. 514/2003 Z. z. z dôvodu nesprávneho úradného postupu Sociálnej poisťovne, ktorá mu síce rozhodnutím č.: 400-3291/2009 zo dňa 21.07.2009 priznala nárok na dávku v nezamestnanosti od 01.05.2009, ale dávka bola vyplatená až v januári 2010. Navrhovateľ následne podal dňa 10.01.2011 „žiadosť o predbežné prerokovanie nároku“ adresovanú Sociálnej poisťovni. Navrhovateľ si uplatňoval náhradu škody vo výške 100 000,- Eur. Sociálna poisťovňa rozhodnutím č.: 11188-1/2011-BA zo dňa 22.03.2011 žiadosti navrhovateľa nevyhovela. Navrhovateľ sa najneskôr v januári 2010 dozvedel o škode. Navrhovateľ si podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku v januári 2011 (10.01.2011). Od 10.01.2011 až do rozhodnutia Sociálnej poisťovne, t. j. do dňa 22.03.2011 navrhovateľovi neplynula lehota počas

predbežného prerokovania nároku (§ 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.).

Krajský súd konštatoval, že navrhovateľ sa o škodu dozvedel najneskôr v januári 2010, keď bol navrhovateľovi priznaný nárok na dávku v nezamestnanosti za obdobie od mája 2009. Trojročná premlčacia lehota uplynula navrhovateľovi najneskôr ku koncu apríla 2013 (do behu trojročnej premlčacej lehoty sa nezapočítalo obdobie od 10.01.2011, keď bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, do 22.03.2011, keď Sociálna poisťovňa rozhodla o nepriznaní nároku na náhradu škody).

Listom zo dňa 25.04.2014 odporca vyzval navrhovateľa, aby uviedol, či si uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy na súde. Žiadateľ - navrhovateľ v liste, ktorý bol doručený Centru právnej pomoci dňa 27.05.2014 uviedol, že žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy zatiaľ nepodal.

S poukazom na ustanovenie § 6 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z. z. krajský súd uviedol, že pre úspešné uplatnenie nároku na poskytnutie právnej pomoci je potrebné, aby boli splnené všetky podmienky pre poskytnutie právnej pomoci v ňom uvedené. Mal však z to, že v danom prípade nebola splnená jedna z podmienok pre poskytnutie právnej pomoci, a to, že išlo o zrejmu bezúspešnosť sporu. Navrhovateľovi uplynula trojročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku na náhradu škody, preto v prípade, že by si navrhovateľ aj podal návrh na súde na náhradu škody, a bola by mu poskytnutá právna pomoc, bolo by celé konanie nehospodárne a zbytočne by sa plytvalo štátnymi prostriedkami.

Krajský súd vychádzajúc z uvedených skutočností preto napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním, v ktorom uviedol, že sa odvoláva voči rozsudku krajského súdu, nakoľko je v rozpore s rozsudkom NS SR sp. zn. 2Sžo/33,34,35,36,37/2013 zo dňa 19.03.2014. Navrhol, aby NS SR zrušil rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na konanie.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým výrokom rozsudku a navrhuje tento ako vecne správny potvrdiť. Poznamenal, že Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia zriadená zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ktorá poskytuje právnu pomoc v citovanom zákone špecifikovaných prípadoch. Jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci Centrom právnej pomoci je materiálna núdza žiadateľa, pričom pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje aj otázka zrejmej bezúspešnosti sporu a hodnoty sporu. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok.

Odporca zdôraznil, že postupoval podľa zákona č. 327/2005 Z. z. a na základe predložených dokladov v konaní o nároku na poskytovanie právnej pomoci dospel k záveru, že vo veci, v ktorej sa navrhovateľ obrátil na centrum, sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní uvádza, že napadnutý rozsudok je v rozpore s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/33,34,35,36,37/2013, tu považoval za potrebné uviesť, že predmetným rozsudkom boli zrušené rozhodnutia centra o nepriznaní nároku navrhovateľovi z dôvodu nespĺnenia podmienky stavu materiálnej núdze. V danom prípade sa však centrum skúmaním podmienky stavu materiálnej núdze nezaoberalo, nakoľko sa jednalo o bezúspešný spor a nespĺnenie čo i len jednej podmienky má za následok nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny; preto ho po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24.08.2016 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní

vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 2 zákona č. 327/2005 Z. z., tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z., na účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie, spisovanie podaní na sudy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených,

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým ako súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutie odporcu, ktorým navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že odporca na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľ ako žiadateľ nespĺnil zákonnú podmienku obsiahnutú v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z., v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu.

Odporca v predmetnej veci posudzoval otázku zrejmej bezúspešnosti sporu navrhovateľa na základe jeho žiadosti o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a priložených dokladov v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami. Vzhľadom k tomu, že z dokladov predložených navrhovateľom vyplynulo, že navrhovateľom uplatnený nárok na náhradu škody voči Sociálnej poisťovni je premlčaný, dospel odporca k správneému záveru, že navrhovateľa nie je možné považovať za osobu majúcu právo na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z.

K otázke posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu Centrom právnej pomoci zaujal názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí č. k. II. ÚS 253/2013-24 zo dňa 25.04.2013, v ktorom

konštatoval, že „posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo základných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení tohto osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci, ak ide o osoby v materiálnej núdzi,...“

Odvolací súd vzhľadom na uvedené dáva do pozornosti navrhovateľa, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., a teda musí sa zaoberať aj otázkou zrejmej bezúspešnosti sporu ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, pretože bez splnenia tejto podmienky nemožno žiadaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, hoci by žiadateľ ďalšie dve podmienky splnil.

Odvolací súd dospel k záveru, že skutkový stav veci, z ktorej vyplýval tvrdený nárok na náhradu škody, nebol sporný. Tvrdená škoda mala svoj pôvod v namietanom nesprávnom úradnom postupe Sociálnej poisťovne, ktorá navrhovateľovi rozhodnutím č. 400-3291/2009 zo dňa 21.07.2009 priznala nárok na dávku v nezamestnanosti od 01.05.2009, táto však bola vyplatená až v januári 2010. Na podklade uvedeného podal navrhovateľ dňa 10.01.2011 žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, v ktorom si uplatnil náhradu škody. Sociálna poisťovňa žiadosť navrhovateľa rozhodnutím č. 11188-1/2011-BA zo dňa 22.03.2011 nevyhovela. Dňa 06.04.2011 podal navrhovateľ žiadosť o poskytnutie právnej pomoci. Odporca listom zo dňa 25.04.2014 dopytoval navrhovateľa, či svoj nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy uplatnil na súde a navrhovateľ listom zo dňa 27.05.2014 oznámil, že žalobu dosiaľ nepodal.

Na základe týchto skutočností a s poukazom na ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník obsahujúce úpravu premlčania mal odvolací súd osvedčené, že navrhovateľ uplatnil nárok na náhradu škody, u ktorého uplynula premlčacia lehota. Odvolací súd má za to, že uplynutie premlčacej lehoty je zjavné, a preto bolo možné dôvodne očakávať vznesenie námietky premlčania.

Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu odvolacích dôvodov k veci dodáva, že odporca v danom prípade postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, vo veci rozhodol vecne a právne správne a preskúmané rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

Za stavu, že pre účely posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu bola rozhodujúca skutočnosť, že navrhovateľom uplatňovaný nárok bol premlčaný, odvolaciu súdu nezostáva nič iné ako konštatovať, že právny záver krajského súdu bol v súlade so zákonom.

Krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, a s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Navyše odvolací súd zistil, že odvolanie navrhovateľa neobsahuje žiadne nové právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. ustálil, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Odvolací súd považuje za dôležité poukázať v otázke skúmania zrejmej bezúspešnosti sporu v súvislosti s premlčaním na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý napríklad v rozsudku sp. zn. 3Sžo/106/2014 zo dňa 19.05.2015 uviedol, že: „... skúmanie zrejmej

bezúspešnosti sporu a skutočností týkajúcich sa nároku, u ktorého uplynula premlčacia lehota je nevyhnutné z toho dôvodu, že každé vedenie sporu prináša so sebou vznik trov konania, pričom pre náhradu trov konania platí princíp úspechu vo veci v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého neúspešný účastník sporu hradí trovy konania, ktoré vznikli úspešnému účastníkovi. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť centrum právnej pomoci musí uskutočniť prvotné vyhodnotenie sporu a zistiť, či v danom prípade neexistujú právne významné okolnosti, ktoré vplyvajú na úspešnosť sporu. Takouto právne významnou okolnosťou je aj skutočnosť, že u nároku uplynula premlčacia lehota a možno preto dôvodne očakávať, že bude vznesená námietka premlčania... Vedením súdneho sporu, ktorý je zrejme bezúspešný môžu byť zapríčinené trovy konania aj navrhovateľke a z tohto dôvodu skúmanie zrejmej bezúspešnosti je i určitou formou právnej ochrany pred vznikom trov konania a ďalších procesných nárokov voči navrhovateľke, ktorá nedisponuje právnickým vzdelaním a bezúspešným vedením sporu si môže privodiť ďalšiu ujmu. Okolnosti vplyvajúce na zrejmu bezúspešnosť sporu majú objektívnu povahu a tieto okolnosti štát ani Centrum právnej pomoci pri poskytovaní právnej pomoci osoby v materiálnej núdzi nedokážu ovplyvniť a prekonať v prospech žiadateľov. Senát súčasne poukazuje na to, že vyhodnocovanie premlčaného nároku Centrom právnej pomoci má len predbežný charakter a je výlučne pre účely poskytovania právnej pomoci. Inak na premlčaný nárok nemôže štátny orgán prihliadať ex offo.“

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžo/82/2014 zo dňa 01.07.2015 k problematike zrejmej bezúspešnosti sporu uvádza: „Ustanovenie § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. nepredstavuje taxatívny výpočet skutočností, na ktoré musí odporca pri posudzovaní otázky zrejmej bezúspešnosti sporu prihliadať, avšak na konkrétne skutočnosti, ktoré sú v uvedenom ustanovení výslovne uvedené, podľa názoru odvolacieho súdu, má prihliadať vždy..“

V rozsudku sp. zn. 7Sžo/81/2014 zo dňa 26.11.2015 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol: „Vychádzajúc z gramatického a logického výkladu právnej normy ustanovenej v 6 ods. 1 písm. b/ tohto zákona vyplýva, že zákonodarca priznáva fyzickej osobe právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, v ktorom si uplatňuje ochranu svojich práv a v právnej norme ustanovenej v § 8 tohto zákona príkladovo uvádza skutočnosti, na ktoré centrum prihliada pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti takéhoto sporu. Z uvedeného je zrejmé, že môže ísť aj o iné skutočnosti, ktoré by preukázali, že spor, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, je zrejme bezúspešný. V každom prípade však musí ísť o také skutočnosti, ktoré zjavne preukazujú bezúspešnosť sporu žiadateľa.“

Odvolací súd sa zaoberal aj rozsudkom sp. zn. 2Sžo/33,34,35,36,37/2013, na ktorý poukázal navrhovateľ vo svojom odvolaní a ktorým najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. februára 2013, č. k. 23S/11/2012-99; krajský súd spojil na spoločné konanie 5 vecí, v ktorých vystupuje ako navrhovateľ Ing. F. W. a odporca ako Centrum právnej pomoci v Žiline a citovaným rozhodnutím 3 rozhodnutia odporcu o nepriznaní nároku na právnu pomoc zrušil a 2 rozhodnutia odporcu o nepriznaní nároku na právnu pomoc potvrdil z dôvodu zjavnej bezúspešnosti sporu. Tri zrušené rozhodnutia sa týkali nepriznaného nároku na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že navrhovateľ sa na základe predložených dokladov a údajov nenachádza v stave materiálnej núdze, teda nie z dôvodu zjavnej bezúspešnosti. Uvedený rozsudok preto nemá právnu relevanciu vo vzťahu k prejednávanej veci.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že navrhovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky

súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.